

Citiți lecția din manual: *Dinamica Partidului Comunist/Muncitoresc Român: 1921-1989*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Dinamica Partidului Comunist/Muncitoresc Român (1921-1989)

1. Definiție

Nomenclatură = totalitatea posturilor de conducere în organele de partid și de stat din U.R.S.S. și din statele-satelit comuniste din Europa Centrală și de Est.

2. Partidul Comunist din România: Partid periferic

- 2 martie 1919 - după preluarea puterii în Rusia, Vladimir Ilici Lenin și Lev Davidovici Troțki au creat Cominternul (Internaționala Comunistă), cu scopul de a răspândi comunismul la nivel global;
- în România interbelică, comunismul nu s-a bucurat de susținerea populară (1000-2000 membri):

I. Formarea partidului (8-12 mai 1921): la București, în cadrul Congresului P.S.D.R. (Partidul Social Democrat Român), a avut loc scindarea socialiștilor români. Gruparea reformistă, care a susținut valorile social-democrației, s-a retras din Congres, iar cea radicală a votat transformarea în partid comunist (P.C.d.R.: Partidul Comunist din România) și afilierea la Comintern.

II. Perioada legalității (8 mai 1921-11 aprilie 1924): P.C.d.R., sub conducerea lui Gheorghe Cristescu, s-a prezentat drept un apărător al muncitorimii, dar a acționat conform directivelor sovietice, considerând România un stat multi-național, creație a imperialismului occidental.

III. Perioada ilegalității (11 aprilie 1924-23 august 1944): deoarece partidul a urmărit interesele U.R.S.S. și o politică anti-românească a fost scos în afara legii, iar liderii formațiunii au fost numiți direct de către Stalin. Liderii P.C.d.R. din perioada ilegalității: Elek Koblos, Vitali Holostenco, Alexander Danieluk Ștefanski, Boris Stefanov Mateiev, Bela Breiner și Ștefan Foriș.

IV. Obținerea puterii (23 august 1944-30 decembrie 1947): în cadrul partidului s-au conturat trei facțiuni concurente, a „ilegaliștilor”, a celor „din închisori” și „gruparea moscovită”. 23 august 1944 - după înlăturarea mareșalului Ion Antonescu de la conducerea României, P.C.d.R., cu sprijinul U.R.S.S., a obținut puterea politică: guvern comunist condus de Petru Groza (1945-1947), fraudarea alegerilor (1946), abdicarea regelui Mihai I (1927-1930; 1940-1947) și proclamarea R.P.R. - Republica Populară Română (30 decembrie 1947).

3. Partidul Muncitoresc Român/Partidul Comunist Român: Partid unic

- 30 decembrie 1947-25 decembrie 1989 - comunismul românesc a cunoscut două perioade distincte, marcate de o creștere masivă a membrilor de partid (1989: 3.831.000 membri înregistrați):

I. Perioada stalinistă (30 decembrie 1947-19 martie 1965): sub conducerea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, au fost eliminate facțiunile „ilegaliștilor” și cea „moscovită”, România a devenit un satelit sovietic docil, iar P.C.d.R. a devenit P.M.R. (Partidul Muncitoresc Român). În această perioadă au fost adoptate două constituții totalitare (1948 și 1952), s-a trecut la economia centralizată după model sovietic (planuri anuale și cincinale) și s-a impus un sistem de teroare și represiune.

II. Perioada național-comunistă (11 iulie 1965-25 decembrie 1989): regimul Nicolae Ceaușescu s-a remarcat printr-o politică de distanțare de U.R.S.S., schimbarea numelui statului în R.S.R. (Republica Socialistă Română), a partidului în P.C.R. (Partidul Comunist Român), adoptarea unei noi constituții (1965), cultul personalității, o **nomenclatură** obedientă și rotația cadrelor.

- P.M.R./P.C.R. a prezentat o structură piramidală, specifică formațiunilor politice totalitare: organizații locale (orășenești, regionale și județene), Congresul Extraordinar (organul suprem de conducere al partidului), Conferința Națională (întrunită pentru discutarea problemelor partidului și statului), C.C. - Comitetul Central (rol în conducerea partidului și a statului), Biroul Politic/Comitetul Executiv (format din secretar-general și cele mai importante figuri din partid, a deținut puterea reală).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=ratpFpiI57M>

<https://www.youtube.com/watch?v=L14zRGNo4k0>

Fișă de lucru: *Dinamica Partidului Comunist/Muncitoresc Român (1921-1989)*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Articolul 11. Se consideră ca delict și se pedepsește cu închisoare corecțională de la 5-10 ani, cu amendă de la 10.000-100.000 lei și cu interdicțiunea corecțională:

- a. Faptul de a intra în legătură cu vreo persoană sau asociațiune din străinătate în scopul de a primi instrucțiuni sau ajutoare de orice fel pentru pregătirea revoluțiunii comuniste;
- b. Faptul de a lucra, prin mijloacele teroriste, la schimbarea ordinii sociale și politice din România;
- c. Faptul de a ajuta cu știință în orice mod o asociațiune din străinătate care ar avea de scop să lupte prin mijloacele de sub litera b, contra instituțiilor și ordinii de stat în România.”

(Legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice, 19 decembrie 1924)

1. Numiți, pe baza textului, trei tipuri de fapte incriminate.

2. Precizați, pe baza textului, ce pedeapsă a fost stabilită pentru faptele incriminate. Considerați că pedeapsa a fost pe măsura gravității faptelor?

3. Care a fost scopul și necesitatea unei astfel de legi adoptate în anul 1924?

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrinu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Barcan, Doina, Sterpu, Bogdan, *Regimul comunist în România (decembrie 1947-decembrie 1989)*, Editura Institutul European, Iași, 2003.
8. Deletant, Dennis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
9. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.

